तात्काळ

क्रमांक-सीईआर-२०२२/प्र.क्र.१७७/३०,
सामान्य प्रशासन विभाग
राजशिष्टाचार शाखा,३ रा मजला,
मंत्रालय,मुंबई -४०००३२
दिनांक १३ जानेवारी,२०२३

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित:-
आयुक्त , बृहन्मुंबई महानगरपालिका

सही/-
(मिलिंद हरदास)
अवर सचिव,महाराष्ट्र शासन

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

कार्यालय

पाहिले.

प्रस्तृत परिपत्रकाच्या प्रती सर्व खाते प्रमुख व सहाय्यक आयुक्त यांना माहितीकरिता व आवश्यक त्या कार्यवाहीकरिता पाठवाव्यात.

तसेच प्रस्तुत परिपत्रक http://portal.mcgm.gov.in आणि ftp://hr.mcgm.gov.in/circular/GAD/ChPO/MOP/2023 या संकेतस्थळांवर उपलब्ध करण्यात यावे.

सही/-१६.०१.२०२३
प्रमुख कर्मचारी अधिकारी (प्र)

सही/-१७.०१.२०२३
सह आयुक्त (सा.प्र.)

महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय,
क्रमांक:प्रकअ/१४९/सर्वसा/(एमओपी/३१०९)
दिनांक:१९.०१.२०२३

प्रत--(जादा----------- प्रतीसह)

माहितीकरिता व पुढील आवश्यक त्या कार्यवाहीकरिता कृपया अग्रेषित.

प्रशासकीय अधिकारी (आयुक्त)
महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय

भारतीय प्रजासत्ताक दिनाचा ७३ वा वर्धापन दिन
समारंभ - २६ जानेवारी, २०२३.

महाराष्ट्र शासन
शासन परिपत्रक क्र. सीईआर-२०२२/प्र.क्र.१७७/३०,
सामान्य प्रशासन विभाग,
राजशिष्टाचार शाखा, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :- १३ जानेवारी, २०२३.

दिनांक २६ जानेवारी २०२३ रोजी ध्वजारोहणाचा मुख्य शासकीय समारंभ राज्यभर एकाच वेळी म्हणजे सकाळी ०९-१५ वाजता आयोजित करण्यात यावा. या मुख्य शासकीय समारंभात निमंत्रितांना सहभागी होता यावे यासाठी **या दिवशी सकाळी ८-३० ते १०-०० वा. च्या दरम्यान ध्वजारोहणाचा किंवा इतर कोणताही शासकीय किंवा अर्धशासकीय समारंभ आयोजित करण्यात येवू नये. जर एखाद्या कार्यालयास अथवा संस्थेला आपला स्वत:चा ध्वजारोहण समारंभ करावयाचा असल्यास त्यांनी तो समारंभ सकाळी ८-३० वा. च्या पूर्वी किंवा १०-०० वा. च्या नंतर करावा.**

२. **मा. राज्यपाल हे सकाळी मुंबईत शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई येथे प्रमुख कार्यक्रमास उपस्थित राहून ध्वजारोहण करतील.**

३. विभागीय व जिल्हा मुख्यालयांच्या ठिकाणी खालील तक्त्यामध्ये दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित जिल्ह्यांचे पालकमंत्री राष्ट्रध्वजारोहण करतील:-

अ.क्र.	जिल्हा	जिल्ह्यांचे पालकमंत्री / सहपालकमंत्री	ध्वजारोहण करण्यात येणा-या जिल्ह्याचे नाव
१	नागपूर, वर्धा, अमरावती, अकोला, भंडारा, गडचिरोली	श्री. देवेंद्र गंगाधरराव फडणवीस	नागपूर
२	अहमदनगर, सोलापूर	श्री. राधाकृष्ण एकनाथराव विखे-पाटील	अहमदनगर
३	चंद्रपूर, गोंदिया	श्री. सुधीर सच्चिदानंद मुनगंटीवार	चंद्रपूर
४	पुणे	श्री. चंद्रकांत (दादा) बच्चू पाटील	पुणे
५	नंदुरबार	श्री. विजयकुमार कृष्णराव गावित	नंदुरबार
६	धुळे, लातूर, नांदेड	श्री. गिरीश दत्तात्रय महाजन	धुळे
७	जळगाव, बुलढाणा	श्री. गुलाबराव रघुनाथ पाटील	जळगाव
८	नाशिक	श्री. दादाजी दगडू भुसे	नाशिक
९	यवतमाळ, वाशिम	श्री. संजय दुलीचंद राठोड	यवतमाळ
१०	सांगली	श्री. सुरेश (भाऊ) दगडू खाडे	सांगली
११	औरंगाबाद	श्री. संदिपानराव आसाराम भुमरे	औरंगाबाद
१२	रत्नागिरी, रायगड	श्री. उदय रविंद्र सामंत	रत्नागिरी
१३	परभणी, उस्मानाबाद	श्री. तानाजी जयवंत सावंत	उस्मानाबाद
१४	पालघर, सिंधुदुर्ग	श्री. रविंद्र दत्तात्रय चव्हाण	सिंधुदुर्ग
१५	हिंगोली	श्री. अब्दुल सत्तार	हिंगोली
१६	मुंबई शहर, कोल्हापूर	श्री. दिपक वसंतराव केसरकर	कोल्हापूर
१७	जालना, बीड	श्री. अतुल मोरेश्वर सावे	जालना
१८	सातारा, ठाणे	श्री. शंभूराज शिवाजीराव देसाई	सातारा
१९	मुंबई उपनगर	श्री. मंगल प्रभात लोढा	मुंबई उपनगर

४. इतर विभागीय व जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी अनुक्रमे संबधित विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी ध्वजारोहण करतील. तथापि, राष्ट्रध्वजारोहण करणारे मा.मंत्री महोदय काही अपरिहार्य कारणामुळे कार्यक्रमस्थळी उपस्थित राहू न शकल्यास विभागीय मुख्यालयी विभागीय आयुक्तांनी आणि जिल्हा मुख्यालयी जिल्हाधिकाऱ्यांनी राष्ट्रध्वजारोहण करावे व ध्वजवंदनाचा कार्यक्रम सुरळीतपणे पार पडेल याची दक्षता घ्यावी. तसेच, संबंधित प्रांत अधिकारी व तहसिलदार हे अनुक्रमे जिल्हा उपविभागीय व तालुका मुख्यालयी ध्वजारोहण समारंभाच्या ठिकाणी शासकीय कार्यक्रमांचे अध्यक्ष स्थान स्विकारतील. महाराष्ट्र राज्यामध्ये वरील दिवशी सर्व शासकीय व सार्वजनिक इमारतींवर, किल्ल्यांवर, तसेच जिल्ह्यांमध्ये ऐतिहासिक महत्वाच्या ठिकाणी राष्ट्रध्वज उभारण्यात यावेत.

५. राष्ट्रध्वजाला वंदन करताना **"राष्ट्रगीत"** म्हणण्यात यावे/वाजविण्यात यावे. ध्वजारोहण समारंभ अध्यक्षस्थान स्विकारणाऱ्या मान्यवरांनी / अधिकाऱ्यांनी अशा प्रसंगी भाषण करावे किंवा नाही हे स्वतः ठरवावे. सलामीच्या वेळी सज्ज असलेला बँन्ड सलामीपूर्वी व सलामीनंतर वाजविण्यास हरकत नसावी.

६. राष्ट्रध्वज लावण्याच्या योग्य पद्धतीबाबत शासन परिपत्रक क्रमांक एफएलजी-१०९१/३०, दिनांक २ मार्च, १९९१ तसेच क्रमांक एफएलजी-१०९१/(२)/३०, दिनांक ५ डिसेंबर, १९९१ तसेच क्रमांक एफएलजी-१०९८/(ध्वजसंहिता)/३०, दिनांक ११ मार्च, १९९८ अन्वये दिलेल्या सूचनांची काटेकोरपणे पालन करण्याची दक्षता घेण्यात यावी. **ध्वजारोहणाची रंगीत तालीम घेतली जाईल याची दक्षता घेण्याबाबत सर्व संबंधितांना सूचना द्याव्यात. राष्ट्रध्वज सुस्थितीत असल्याबाबत व सूर्यास्तास उतरवला जाईल याचीही दक्षता घेण्यात यावी.**

७. प्रजासत्ताक दिनाच्या समारंभाला सर्व शासकीय अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित रहातील याची दक्षता घ्यावी

८. उत्सव अथवा औपचारिक प्रसंगी परिधान करावयाचा राष्ट्रीय पोषाख प्रजासत्ताक दिन समारंभ प्रसंगी उपस्थित रहाणाऱ्या सर्व अधिकाऱ्यांनी व व्यक्तींनी परिधान करावा असा सल्ला त्यांना मंत्रालयीन विभाग, विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी व सर्व संबंधित विभाग / कार्यालय प्रमुख यांनी द्यावा.

९. स्थानिक लोक प्रतिनिधी, स्वातंत्र्य सैनिक, शहिद जवानांच्या पत्नींना व आई-वडील यांना निमंत्रित करावे.

१०. अधिकाधिक नागरिकांना हा सोहळा घरबसल्या पाहता यावा, यासाठी वेबसाईटद्वारे थेट प्रक्षेपण करण्याचा प्रयत्न करावा.

११. दिवसभरातून विविध कार्यक्रम जसे :- वृक्षारोपण, आंतर शालेय/आंतर महाविद्यालय स्तरावर वक्तृत्व स्पर्धा, प्रश्नमंजूषा/देशभक्तीपर निबंध व कविता स्पर्धांचे आयोजन करावे. प्रभात फेऱ्या काढण्यात याव्यात. सांस्कृतिक कार्यक्रम तसेच विविध खेळांचे आयोजन करण्यात यावे. महत्वाच्या योजनेचा शुभारंभ करावा, शासकीय इमारतीवर विद्युत रोषणाई करावी, एनएसएस व एनवायकेएस द्वारे देशभक्तीपर मोहिम राबविण्यात यावी, तसेच सोशल मिडीया व Digital माध्यमाद्वारे देशभक्तीपर किंवा राष्ट्रीय एकात्मते संबंधातील गाण्यांचा प्रचार करावा/संदेश द्यावा, याप्रमाणे प्रजासत्ताक दिन साजरा करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

१२. काही ठराविक जिल्ह्यामध्ये निवडणूक आचारसंहिता अंमलात असल्यास सर्व संबंधितांना यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात याव्यात:-

अ) ध्वजारोहणाच्या नेहमीच्या स्थळामध्ये बदल करण्यात येऊ नये.

ब) कार्यक्रमाचा राजकीय व्यासपीठासारखा वापर करु नये.

क) मा. पालकमंत्री हे भाषण करणार असल्यास त्यांच्या भाषणाचा आशय ऐतिहासिक मान्यवरांचे कार्य आणि कर्तृत्व, बलिदान केलेल्या हुतात्म्यांचा तसेच देशाचा गौरव यापुरतेच मर्यादित असावे.

MILIND NARAYAN HARDAS

Digitally signed by MILIND NARAYAN HARDAS

(मिलिंद हरदास)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

५.५

<u>तात्काळ</u>

क्र.सीईआर-२०२२/प्र.क्र.१७७/३०,
सामान्य प्रशासन विभाग,
राजशिष्टाचार शाखा, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- जानेवारी, २०२३.

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
सर्व अप्पर मुख्य सचिव
सर्व प्रधान सचिव / सर्व सचिव, मंत्रालयीन विभाग
राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई, (२ प्रती)
राज्यपालांचे परिवार प्रबंधक, राजभवन, मुंबई, (२ प्रती)
मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
विभागीय आयुक्त कोंकण विभाग, पुणे / नाशिक / नागपूर / अमरावती / औरंगाबाद
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई. (५ प्रती) (पत्राने)
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने)
प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई (पत्राने)
प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई (पत्राने)
प्रबंधक, लोक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालय, मुंबई (पत्राने)
फ्लॅग ऑफिसर कमांडिंग इन चीफ, वेस्टर्न नेव्हल कमांड, मुंबई.
जनरल ऑफिसर कमांडिंग, महाराष्ट्र व गुजरात विभाग, मुंबई
एअर ऑफिसर कमांडिंग, हेडक्वॉटर्स, मेरीटाईम एअर ऑपरेशन्स, आयएएफ,आयएएफ बिल्डींग, धोबी तलाव, मुंबई.
पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
स्टेशन कमांडर, इंडियन एअर फोर्स स्टेशन, मुंबई.
इतर सर्व मंत्रालयीन विभाग, (मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुखांना कळविण्याच्या विनंतीसह)
केंद्र संचालक, दूरदर्शन, वरळी, मुंबई नं. ४०० ०१८
केंद्र संचालक, आकाशवाणी, मुंबई नागपूर, पुणे, औरंगाबाद.
पोलीस आयुक्त, मुंबई, नागपूर, पुणे, औरंगाबाद, ठाणे, सोलापूर, नवी मुंबई.
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी ,
आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, फोर्ट, मुंबई.
महानगरपालिका आयुक्त, नागपूर, पुणे, औरंगाबाद, ठाणे, सोलापूर, कोल्हापूर, कल्याण-डोंबिवली, अमरावती, पिंपरी-चिंचवड, नाशिक, नवी मुंबई, उल्हासनगर, नांदेड-वाघाळा, सांगली-मिरज-कुपवाड, अकोला, वसई-विरार, भिवंडी-निजामपूर, मिरा-भाईंदर, अहमदनगर, मालेगाव, जळगाव, धुळे, परभणी शहर, पनवेल, लातूर व चंद्रपूर.
सर्व पोलीस उप महानिरीक्षक, मुंबई
महासमादेशक, नागरी संरक्षण दल, मुंबई
जिल्हाधिकारी, मुंबई, उपनगर जिल्हा
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा
सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक
महालेखापाल-१ महाराष्ट्र, मुंबई (पत्राने)
महालेखापाल-२ महाराष्ट्र, नागपूर (पत्राने)
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, महासंचालनालय, मुंबई
संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद/उपसभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव

अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा/उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
विरोधी पक्ष नेते विधानसभा / विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव
मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
मुख्यमंत्री यांचे जनसंपर्क अधिकारी, मुंबई
सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
कार्यकारी अभियंता, इलाका शहर विभाग, बांधकाम भवन, मुंबई
कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग-१, मुंबई
कार्यकारी अभियंता,बांधकाम विभाग-२,मुंबई
कार्यकारी अभियंता,मध्य मुंबई विद्युत विभाग / दक्षिण मुंबई विद्युत विभाग, मुंबई
संचालक, उपवने व उद्याने, बांधकाम भवन, मुंबई
संचालक, क्रिडा व युवक सेवा सेंट्रल बिल्डींग पुणे.

बृहन्मुंबई महानगरपालिका
आयुक्तांचे कार्यालय
16 JAN 2023
समय ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८
क्रमांक MOP/3109

प्रजासत्ताक दिनाचा कार्यक्रम, २६ जानेवारी २०२३

बृहन्मुंबईसाठी

सकाळी	५-००	महत्वाच्या ठिकाणी सनई चौघडा वादन
सकाळी	८-००	शहरांच्या सर्व भागात, सर्व इमारतींवर, शाळांवर व महाविद्यालयांवर राष्ट्रध्वज उभारण्यात यावेत.
*सकाळी	९-१५	मा. राज्यपाल महोदय यांच्या हस्ते शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई येथे ध्वजारोहण व समारंभपूर्वक संचलन.
*सकाळी	१०-००	शहरामध्ये जास्तीत जास्त ठिकाणी विविध क्षेत्रातील घटकांचे संचलन करणे, शिक्षण विभागाच्या कक्षेत येणाऱ्या संस्थानी "प्रजासत्ताक महोत्सव" या पुस्तिकेत दिल्याप्रमाणे कार्यक्रम आयोजित करणे, तसेच इतर संस्थानी आपले विविधतापूर्ण देशभक्तीपर व शहीदांच्या स्मृतींसाठी कार्यक्रम आयोजित करावेत.
*संध्याकाळी		सोयीनुसार देशभक्तीपर व शहीदांच्या स्मृतीसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावेत.

विभागीय व जिल्हा मुख्यालयांसाठी

सकाळी	८-००	प्रत्येक भागातील शाळा, महाविद्यालये व इतर जास्तीत जास्त इमारतींवर राष्ट्रध्वज उभारणे.
*सकाळी	१०-००	शहरांच्या जास्तीत जास्त भागाचा अंतर्भाव करुन पोलिस, गृहरक्षक दल, राष्ट्रीय छात्र सेना व रेल्वे सुरक्षा दल यांचे संयुक्त संचलन करणे, शिक्षण विभागाच्या कक्षेत येणाऱ्या संस्थानी "प्रजासत्ताक महोत्सव" या पुस्तिकेत दिल्याप्रमाणे कार्यक्रम आयोजित करणे, तसेच इतर संस्थानी आपले विविधतापूर्ण देशभक्तीपर व शहीदांच्या स्मृतींसाठी कार्यक्रम आयोजित करावेत.
*संध्याकाळी		सोयीनुसार देशभक्तीपर व शहीदांच्या स्मृतीसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावे.

ग्रामीण विभागांसाठी

सकाळी	६-००	गावाची साफ सफाई.
सकाळी	८-००	चावड्या, सार्वजनिक कार्यालये, दवाखाने, वाचनालये, शाळा, खाजगी इमारत अशा गावातील जास्तीत जास्त ठिकाणी राष्ट्रध्वज उभारण्यात यावेत.

---

* अशी खूण असलेले कार्यक्रम हे शासकीय समारंभ आहेत. इतर कार्यक्रम प्रजासत्ताक दिन समारंभाच्या नागरीकांच्या समितीने अशासकीय प्रतिनिधिक संस्थांच्या मदतीने करावयाचे कार्यक्रम आहेत.